

Hundemand på farten til Italien og Cuba

Etologi behøver hverken at være tørt eller videnskabeligt - det er den svenske etolog Lars Fält et levende bevis på

Tekst og fotos: Journalist Sten Søndergaard, HUNDEN 18.07.2000

Selv om etologi lyder vældigt fint - ordet kommer af græsk og betyder studiet af dyrs adfærd - så behøver en etolog ikke at være hverken kedelig eller videnskabelig.

Det var den svenske etolog *Lars Fält* et lyslevende eksempel på, da han før sommerferien holdt et daglangt foredrag om hundeadfærd i Dansk Kennel Klub.

DKK's adfærdsrådgiver *Liselotte Christensen* bød velkommen og afslørede, at det var første gang, Lars Fält talte i Kennelklubben, og at det såmænd blot havde taget et år at få aftalen i hus.

- Lars Fält har fortalt mig, at han i år er afsted 41 weekender for at holde kurser eller til andre hundeaktiviteter, så vi bruger altså weekend nr. 42, og det er vi rigtig glade for, sagde Liselotte Christensen blandt andet i sin velkomst.

Til en start fortalte Lars Fält, hvordan man uddanner sig til etolog.

- Først så læser man biologi på universitetet og siden specialiserer man sig i dyreadfærd. Som I måske kan forstå, så er biologi et meget stort emne, så man kan være specialist i vældig mange forskellige emner. Både i Sverige og i Danmark begyndte det her i 60'erne, og da jeg i Sverige var en af de første lærere på universitetet i det her, så begynder jeg at blive gammel, kan I nok regne ud.

I slutningen af 70'erne forlod Lars Fält universitetsmiljøet for i stedet at bruge sine evner på den svenske stats hundeskole, hvor man trænede hunde til politiet, militæret og førerhunde til blinde.

- Så det var jo en ganske stor institution, hvor jeg var ansvarlig for mentaltester og udviklede nye testmetoder sammen med *Sven Järverud*, som mange danske hundefolk kender. Men på et tidspunkt holdt bevillingerne op, og så måtte jeg jo finde noget andet, fortæller Lars Fält.

Ros midt i rædslen

Det blev blandt andet en lang række store opgaver i udlandet, blandt andet i Italien, hvor Lars Fält har arbejdet med redningshunde i syv eller otte år.

- De fleste af hundene arbejder i Alperne, men ikke som lavinehunde, som man skulle tro. Nej, redningstjenesten i Italien har meget mere travlt i alperne om sommeren end om vinteren. Herhjemme læser man i avisen om en lavinekatastrofe, hvor en lavine river en turistbus i dybet, men i virkeligheden dør der mange flere mennesker i bjergene om sommeren. Det er bare ikke en katastrofe, for det sker én ad gangen. Det er ligesom med trafikken. Det er ingen katastrofe, at mange hundrede mennesker bliver dræbt af biler hvert år, men når en færge synker, så har vi en katastrofe, sagde han med et skævt smil.

- Det er specielt bjergklatrere, der gør livet besværligt for os. De falder ned og slår sig ihjel, og de er ikke særligt rare at finde, for det er knap nok, at man kan se, at der er tale om et menneske, når de er smasket ned i stenene. Derfor må man vælge sygehuspersonale

som hundeførere, fordi de er vant til at se mennesker i den tilstand. Og når så hunden finder sådan én, så gælder det for hundeføreren om at se glad ud og rose hunden og lege med den og sige, at det er fint .....

Gudskelov er der også mange, som hundene finder i live, men alligevel er der mindst hundrede mennesker, som hver sommer mister livet i alperne.

Hunde som terapeuter

Efterhånden har Lars Fält overladt arbejdet med udvælgelse og træning af redningshunde og førere til andre instruktører, deriblandt svenske, mens han selv har kastet sig over nye opgaver.

- For tiden er jeg i gang med et projekt, der handler om terapihunde til brug i behandlingen af hjerneskadede patienter. Det er meget lettere at arbejde med hunde i de her sammenhænge i Italien frem for i Sverige, hvor der er så mange reglementer, der forbyder hunde på hospitaler og genoptræningscentre. Nej, så hellere Italien, hvor vi har nogle projekter, der involverer tre hundrede patienter, så det bliver jættestort med en centralt styret uddannelse af hundeførere og hunde. Men nu må vi se, hvad det bliver til, når det gælder handlekraft. Man ved aldrig helt med italienere, siger Lars Fält.

Kast med hunden

Ind imellem har han også fundet tid til at engagere sig i opbygningen af en cubansk statslig hundeskole for søgehunde, både narkotikahunde og redningshunde.

- Det er en stor historie, så jeg har været af sted syv gange en måned af gangen, men nu kommer det meste pr. fax. Projektet har været meget interessant, fordi man efterhånden internationalt og også på Cuba forsøger sig med andre racer end lige netop schæferhund og labrador. Der har været mange indavlsproblemer med netop de racer, og jeg tror, at det kan være årsagen til, at man har set sig om efter andre racer som for eksempel spaniels. Samtidig har man indset, at det kan være en fordel at have både mindre og større hunde, alt efter hvilke opgaver, de skal løse.

- På Cuba har vi arbejdet med labrador og cocker spaniel, og de gør stor nytte. Smuglere gemmer jo tingene så godt de kan. De kender alle kroge på deres egen båd, og mange steder kan det ikke lade sig gøre at komme frem med en labrador. Den er simpelt hen for stor. En cocker spaniel kan man løfte op, og ind imellem sker det faktisk, at hundeføreren kaster hunden op et sted, man ellers ikke kan komme til. Det lader sig altså ikke gøre med en labrador, griner Lars Fält.

Uskyldig narkohund

Desuden har cocker spaniel den fordel, at den ikke vækker opsigt, og det udnytter tolderne i Havannas lufthavn.

- Paskontrollørerne laver en lidt længere undersøgelse af folks pas, og i mellemtiden springer der en lille sød cocker spaniel rundt mellem passagerne i køen. Det er der jo ingen, der tager sig af, men når hunden så sætter sig og kigger glad på en af passagererne, piller tolderne vedkommende lige så diskret ud af køen. For sådan er hunden trænet til at reagere, hvis den får fært af narkotika.

Desuden har Lars Fält for nyligt været i Pretoria i Sydafrika for at uddanne et hold mentalbeskrivere og -figuranter. Kurset blev holdt af den sydafrikanske kennelunion, men der var også politifolk mellem deltagerne, og han er netop nu i gang med en længere kursusrække i Nordnorge for hundeinstruktører, så det er næppe helt forkert at påstå, at etologi kan føre vidt omkring.

Hvis man altså er lige så fagligt dygtig som Lars Fält.

Billedtekster:

Dias 1A - C:

Den svenske etolog Lars Fält holder kurser og foredrag om hunde og adfærd mindst 40 gange om året. Alligevel bliver det aldrig hvenken tørt eller kedeligt, selv om sammenhængen ofte kan være kompliceret.

Dias 4:

Det tog et år, før det lykkedes DKK's adfærds konsulent Liselotte Christensen at få Lars Fält (tv) til Danmark for at tale om hundeadfærd i Dansk Kennel Klub. I en pause fik Lars Fält tid til at hilse på Samson, der er under optræning til narkotikahund af tjenestehundefører i politiet, Frank Naumann.

Dias 5A - B:

Der er en tendens internationalt til at prøve nye hunderacer som narkotikahunde. På Cuba har Lars Fält (tv) arbejdet med cocker spaniels og i Danmark er tjenestehundefører og medlem af DKK's mentalbeskriverudvalg Frank Naumann i gang med at træne en border terrier til narkohund.